

Redacțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Serioși defrancanți nu se re-
trimit. Manuscrisurile nu se re-
trimite.

Birourile de administrație:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Inserțiile mai primite în Viena
Badoși, Mose, Hussenstein & Vejer
(Otto Mann), Heinrich Schalk. Alina
Hernel, M. Dukas, A. Oppelt, J. Dan-
enberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Mezei, Bekstein Bernad;
în Frankfurt: G. L. Dube; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețurile inserțiilor: o serie
gazetară pe o coloană 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tariful și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. n. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ)

„Gazeta” este în anul 9.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
8 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiunea, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dămăci în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Ună exemplară 5 cr. v. n. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 281.—Anul LII

Brașov, Duminecă 17 (29) Decembrie

1889.

Nou abonament la „GAZETA TRANSILVANIEI”.

Cu 1 Ianuarie 1890 stil vechiu
se deschide nou abonament la care in-
vităm pe toți amicii și sprijinitorii
făiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl.
pe șase luni 6 fl., pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei
luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe un
an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 2 fl. pe
șase luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe un an 8
franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și
mai repede prin mandate postale.

Domni, cari se vor abona din nou
se binevoescă a scrie adresa lămurită și
a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

Cătră onorații cetitori!

Răzimat pe încrederea publi-
cului român, dovedită la atâtea
ocasiuni, organul nostru a adus
și în anul acesta însemnate jertfe,
ca să poată corăspunde mai mult
chiamării sale și ca principiile sa-
lutare, ce le propagă necurmat
de ani 52, să poată pătrunde până
și în coliba țeranului.

Întru cât am corespunsu pro-
misiunilor, ce le-am făcut la
capătul anului trecut, vor pute
să judece mai bine cetitorii noștri.

Îi rugăm însă ca în judecata
lor să aibă înaintea ochilor greu-
tățile cele mari, cu cari trebuie
să se lupte ați o gazetă româ-
nescă și mai ales să nu trecă cu
vederea, că nimic însemnat și
pentru durată nu se poate dobândi
în viața unui popor fără o muncă

și o stăruință comună, fără un
sprijin împrumutat.

Înainte de a-și da judecata
asupra lucrării și a stăruințelor
noștre din anul acesta, rugăm
pe iubii cetitori să se întrebe
în conștiință, dacă și din partea
publicului român știutor de carte
s'a făcut tot ce i-a stat în
putință, pentru a ne sprijini și a
ne pune în stare să putem ajunge
mai ușor și mai iute la ținta,
ce ne-am pus-o, în vederea mul-
telor trebuințe ale poporului nos-
tru și a sfinte sale cause națio-
nale, a căreia apărare ne zace la
inimă tuturor deopotrivă.

Trebuie să se întrebe onorații
cetitori, dacă convingându-se des-
pre sinceritatea și desinteresarea
luptei noastre, au făcut destul
datoriei lor, ca această foie să se
lătească cât mai mult și să i-se
dea astfel puțința de a-și îndoi
stăruințele și jertfele pentru binele
nostru obștescu?

Străbatem grele vremuri.

Niciodată în decursul veacu-
rilor de suferință, poporul ro-
mân nu a avut mai mare lipsă
ca acuma de a-și strânge rându-
rile și de a pași în frățescă în-
țelegere pentru apărarea limbei și
a naționalității sale amenințate.

Înainte cu douăzeci de ani
mulți dintre noi nutreau încă spe-
ranța că legile, aduse la 1868 de
dieta ungară, vor face cu pu-
tință Românului, ca cel puțin
în școlă și în biserică să se poată
desvolta și să poată înainta li-
niștit.

Ați, suntem siguri, nu mai
este unul între noi, ca să nu se
fi convins, că deșerte au fost
acele speranțe, că ceea ce ni-se
pregătesce din partea adversarilor
nu este numai nimicirea noastră
politică-națională, ci și nimicirea

limbei și a culturai noastre ro-
mânesce.

Loviturile necurmate, ce se
îndreptă în contra școlilor și a
bisericilor noastre românesce, pri-
gonirile, la cari sunt espusi ați
bărbații, cari iau în apărare drep-
turile poporului, nu mai lasă nici
o îndoială despre acesta.

Zadarnică este și rămâne ori-
ce provocare la lege și dreptate
în lupta de apărare a celorl strîm-
toări, căci am ajuns ca legile
să fiă călcate în ăia mare, când
e vorba de a combate limba și
cultura noastră.

Vomă peri dér cu legea un-
gară în mână, dacă nu vomă
căuta în tot chipul să întărim
legăturile dintre noi și să ne u-
nimă într-o conlucrare frățescă,
stăruitoare și neobosită, pentru a
storce respectul drepturilor noastre
și a ne apăra interesele noastre de
viață amenințate.

Pentru ca să ajungem la a-
ceastă înțelegere frățescă mijlo-
cul cel mai puternic este dia-
ristica noastră națională.

Când venim dér a ne adresa
cătră cetitorii noștri în ajunul
noului abonament, celă deschid-
demă pentru anul 1890, nu pu-
temă să nu le punem în vedere
acesta, îndemnându-i ca să sprij-
nescă presa națională, pentru ca
prin concursul ei să putem ajunge
la acea solidaritate, fără de care
nu se poate apăra și elupta nici un
drept.

Din parte-ne am adus și
vomă aduce fără preget și în
viitoră toate jertfele posibile. Vomă
continua cu redactarea separată și a
numerilor de Duminecă, cari au
destinațiunea a lăți în popor în-
vățătură tolositoare și a întări sim-
țmintele naționale.

În aceeași măsură, în care vomă
primi sprijinul Românilor de

bine, vomă reînțorce și noi, dăr-
du-le hrana spirituală, de care au
așa mare lipsă ca să le întărescă
credința în dreptatea causei popo-
rului român și să li se întărescă
și puterile spre a-o duce la is-
bendă.

Redacțiunea.

Petiția generalului Doda

adresată Maiestății Sale.*)

Maiestății Sale împărătesce și regesci apostolice,
împăratului Austriei etc. etc. etc.

FRANCISCU IOSIFU I.

Viena.

Caransebeșu, 11 Iulie 1889.

Traianu Doda,

generalu ces reg. în pensiuine, se rogă cu oca mai
adăncă supunere pentru sistarea procesului de
presă intentat în contra lui, din grațiu preamăntă.

Maiestatea Vostră!

Concedeti prea grațiosu Maies-
tatea Vostră unui veteranu alu
armatei ces. reg. de a apela la
înalta Vostră iubire de dreptate.
Am fost alesu la 20 Iunie
1887 ca deputat pentru dieta
ungară.

Avendū în vedere împrejurarea,
că poporul cel mai însemnatu
în Ungaria după celu maghiaru,
Românii, cu aprupe trei milioane
suflete, grațiu praxei de alegere
la noi, destul de bine cunoscute,
n'a pututu să se valideze la ale-
gerile din urmă, decâtu numai în
cercul meu electoralu, m'am vē-
dutu moralicesce îndatoratū de-a
face cunoscutu președintelui ca-
merei deputaților cu o scrisore
cu data de 10 Octomvre 1887, că
nu voiu lua parte la ședințele
dietei, nici nu voiu renunța la
mandatul meu de deputatū.

După ce anularea mandatului
meu și ordonarea unei noue ale-
geri erau de așteptatū, am făcutū

Traducere după textul germanu, aparutū
în „Tribuna”. — Red.

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

INAINTE DE PAUSĂ.

Comediă într'ună actū

(din nemțesce)

de

TROCARU.

Personele:

Brănescu, arhitectu-inspectoru.
Enea, fiica sa.
Felicianu Pădurēnu, arhitectu.
Stefanu Vărzēnu, fabricantū.
Polina, soțiu lui.
Boeru Lespedēnu.
Ionică, chelnēri.
Lică, chelnēri.
Chelnēri. Ospēți.

Acțiunea se petrece într'unu restaurantū
dintr'unu localū de balū.

Scena înfățișeă o sală elegantă într'unu
restaurantū, în fundū e o doua sală. În
drepta și în stānga în fundul scenei uși, care
duc parte în localități laterale, parte în sala
de dantū. Câteva mese pregătite cu tacāmuri,
în drepta o masă, pe care se află diferite uten-
silii, sticle de vinū și pahare, precum și unū
tencu de șervete. În stānga lângă culisa din
față o masă asemenea pregătită, cu unū fotoliu,
adăpostită de unū paravanū (ce are mai
multe îndoituri, așa că personagiul, care
dorme acolo, e vedutu de publicū când întregu

când parțial). Alături e o ușe, care duce în-
tr'unu cabinetū. Luminări aprinse în sfeșnice,
unū cēsū de părete, o oglindă. În pause scurte
rēsună din sala de dantū sunete înăbușite de
musică: e balū.

SCENA I.

Ionică și Lică sunt ocupați cu pregătirea
meselor. Alți doi chelnēri aduc scaune la
mese, deorece cele care sunt acolo, nu sunt
de ajunsū.

Ionică (cătră cei doi chelnēri). Ajunge,
sunt destule scaune, nu mai aduceți!
Mai bine cărați încă câteva de aci,
haide! (Impinge pe chelnēri afară).

Lică. Da mă rog de ertare, d-le
Ionică, pentru ce să mai ducă afară din
scaune? Cum să ședă omenii la masă,
josu incolăciți ca Turcii?

Ionică. Hm, bine mi-ar mai merge
atunci! Nu scii tu, că Turcii béu nu-
mai apă, pe când eu vréu să vëndū
vinū?

Lică. Atunci, dēu, nu te înțelegū,
căci dora dantulū obosesce și i face
omului sete!

Ionică. Tocmai de aceea e bine,
să mai dămū afară câteva scaune.

Lică. Adecă să mă erti, d-le Io-
nică, dér totū nu te înțelegū, pōte fiind-
că sunt nou....

Ionică. In arta chelnēriei...?!

Lică. Negreșitū! Dér fă bine și
explică mi...!

Ionică. Ah, măi... (lovindu-se peste
capū). Și dēu, nu găcesci?

Lică. Te rogū să mă erti, d-le
Ionică, dér să mă ia Han-tătarulū, dacă
înțelegū.

Ionică. Hei, vedū eu, că ești grosū
la capū și prin urmare trebuie să vor-
bescă altfelū omulū cu tine. — În spu-
ne mi, ce s'ar întâmpla, dacă fie-cine,
care ar veni aci, ar găsi scaunulū său
gata?

Lică (gândindu-se, cu degetul pe
gură). De, eu cugetū că — ar șede
pe elū.

Ionică (cu ironiă). Ai găcit, bravo!
— Dér ce face când vrea să ședă și
n'are scaunū?

Lică. Adecă să mă erti, d-le Io-
nică, atunci — stă!

Ionică (cu jumătate gura). Măga-
rule! (Tare). Atunci chiamă, strigă, bate,
face larmă, și în urmă face ceea ce ar
fi trebuit să facă mai întâiu: ne strânge
māna lāsând să alunece ceva în ea. În-
semnēă-ți-o acēsta odată pentru tot-
dēuna: când e locū multū, bacșișurile

sunt slabe, când e locū puținū, bacși-
șulū e grasū! Ai înțelesū?

Lică. Să mă erti, d-le Ionică, dér
asta am să mi-o însemnū bine în capū.

Ionică. Haide, du-te acum solo
înăuntru! (Ii arată spre sala laterală).

Lică. Mă rogū de ertare — ân-
tāiu d-ta, d-le Ionică. (Esu amēndo).

SCENA A DOUA.

Brănescu în fracū, încălțitū. Mai târziu Ionică.

Brănescu. Oh, ce rēcōre plăcută
și ce liniște e aci, pe când în sala de
balū ce căldură și larmă! (Și face vântū
cu batista.) Potū să se bucare tinerii de o
petrecere atātū de sgomotōsă, obositōre
și împestrițatā, dér la vârsta mea omulū
mai bine se duce la 10 ore acasă de se
culcă. Dér ce nu face unū tatā de dra-
gulū fetei sale! — Sunt numai câteva
șeptēmāni, de când am adus-o din pen-
sionatū. Bieta copilă, îi e uritū la mine!
Se pōte! Trebuie să i caută distracțiā,
— a introduce fata în lume, imi va
fi, credū, mai greu decâtū cei 25 de ani
de serviciu. (Cască.) Pare-mi-se, că nu
m'am doveditū tocmai dibaciu, cum mi-am
introdusū fata în balū; da, da, se pōte!
Norocū că am datū de vechia mea amicā,
soțiu consilerului Milesu dela curtea de

cunoscută această scrisoare alegătorilor mei cu declarația mea dela 14 Octombrie 1887. Aceste două scrisori le alătură în limba germană și română.

Până la 17 Decembrie am fost deputat dietal. Declarația mea oficială către alegătorii mei a ajuns să fi obiectul unui proces de presă. Am fost acuzat, că am ațîțat poporul român la ură în contra națiunii maghiare. Pasagele incriminate sînt subliniate cu roșu.

În 18 Februarie 1888 mă aflam înaintea judei de instrucție și mi făcui fașiunea la protocol. Aici urmăză fașiunea mea :

Declarațiunea publicată de mine nu conține nici o ațîțare, fiă în contra naționalității ungurești, fiă în contra altei naționalități, precum nici vre-o ațîțare în contra vre-unei confesiuni nu conține ceea ce nici intențiune n'am avut să fac, ci din contră am creșut, că prin această îmi împlinesc o datorință leală către tron, către patriă și către națiunea română. Sub expresiunile „fatală” și „luptă” n'am înțeles altceva, decât ațîțările ivite în alte cercuri și lupta electorală, căreia avu să fiă espus și alegătorii mei, decât mandatul meu avu să se declare nul și în cercul electoral al Caransebeșului să se scrie o nouă alegere, și cu acesta în legătură sînt și acele expresiuni, ce le-am numit intrigi și sub care am înțeles apucăturile folosite la alegeri; de altminterlea acestea sînt lucruri cunoscute de toți, le cunoscem dela alegerile din Dunaszerdahely și Kaposvar.

Acea expresiune, că e în joc onóra poporului român, n'are însemnarea, ce i-o atribue acuzatorul public; era vorba de aceea, că în urma nulificării mandatului meu se va scrie o nouă alegere, er noi Români punem mare preț pe aceea, ca cercul electoral al Caransebeșului, a cărui populațiune e în cea mai mare parte română, să fi păstrat partidei, un țel ce-l socotesc ca o cestiune de onóra a partidei; e naturală deci, că atunci când era vorba nu numai de nulificarea mandatului meu, ci și de aceea, ca cercul electoral să fi păstrat la noua alegere partidei naționale, am scris, că nu e vorba numai despre un loc și un vot (în dietă), ci e în joc onóra poporului român, fiindcă considerăm a fi lucru important, ca cercul electoral al Caransebeșului să fi păstrat partidei naționale.

Mă mărginesc a face încă următoarele observări:

În scrisorile mele este accen-

tuată opozițiunea mea hotărîtă, der cu totul legală și constituțională, în contra politice de stat de ađi. Din întreg cuprinsul declarațiunii mele reiese într'un mod clar, că eu numai la o atitudine inimică față cu rassa maghiară nu m'am gândit, deorece în aceste scrisori nici că am făcut amintire de ea măcar c'un singur cuvânt.

Procuratura a aflat cu cale a schimba această opozițiune legală în contra politice de stat într'o ațîțare nelegală la ură în contra rasei maghiare. Totu astfel este neiertat a susține, că ceea ce am disu către alegătorii în vederea alegerii a doua de deputat, ce era atunci în perspectivă, — că adevă avem să luptăm o luptă mare și grea — este o ațîțare la o luptă nelegală de rase, când aici nu era vorba decât de o pregătire concesă de lege a alegătorilor pentru lupta legală electorală.

Aceste aserțiuni însă, precum și afirmarea, că poporul român prin forță și în mod artificial este scos din toate pozițiunile luptei sale constituționale, și că „la noua alegere este în joc onóra națională a poporului român,” sînt un apel la onóra națională a alegătorilor și nu pot constata delictul ațîțării la ură în contra vrunei alte naționalități.

În 28 Aprilie 1888 am avut nenorocirea de a fi lovit de paraliză, jumătatea dreaptă a corpului meu a fost paralizată, gura mi-s'a strîmbat și nu mai puteam vorbi, nici nu mai puteam cugeta. În urma paralisiei și a etății mele înaintate numai foarte încet mi-am mai venit în fire din starea, care la început era îngrijitoare. Încă și acum suferu de paraliză, care împedă mișcările mele și regularitatea gândirii mele și mă silește a mă feri de mari iritațiuni și alterațiuni.

În primul stadiu alu bôlei mele am fost citat de judecătoria din Arad, ca tribunal de presă. Deorece p'atunci zăceam în pat, sora mea dobîndi pe temeiul unui atestat medical amânarea pertractării finale. De această citațiune am aflat numai în 16 August 1888, când îmi sosi o nouă citațiune la pertractarea finală pe ziua de 17 Septembrie 1888.

Eu la 16 August 1888 am fost cu totul incapabil, atât fizicesc, cât și sufletesc, de a urma citațiunii. Am trimis apărătorului meu Carol Eötvös atestatul medical, care dovedi neputința mea, cu rugarea să mă apere înaintea curții cu jurați în Arad la 17 Septembrie 1888.

Pertractarea se ținu în această zi. *Se întimplă un lucru ne mai audit!* Eu nu m'am înfățișat der am justificat în mod legal neînfașarea. Când mi s'a strigat numele, apăr Carol Eötvös, spre ași presenta plenipotența sa ca apărător al meu și spuse, că din cauză de bôla eu sînt împiedecat a mă înfași.

Vincenz Cserna, locțiitorul procurorului general, ca acuzator public, cere cu provocare la § 80 al procedurii, ca C. Eötvös să nu fi admis ca apărător, deorece în casul neînfașării acuzatului juriul are să pronunțe verdictul său numai pe temeiul acușațiunii.

Carol Eötvös se provocă la aceea, că legea nu eschide apărarea în absența acuzatului și amintese un cas concret dela juriul din Debretin, unde s'a pertractat un proces de presă în absența acuzatului cu admiterea apărătorului său.

Tribunalul decide de-a nu admite pe apărător. Eötvös insinuează cererea de nulitate. Mai departe prezentă două scrisori cu rugarea, de a lise da cetire în decursul pertractării. Președintele refuză primirea acestor scrisori, după ce tribunalul n'a recunoscut pe apărător.

Vorbirea acuzatorului public Cserna e întesată de afirmațiunile cele mai arbitrare.

Am fost așadér, drept pedepsă pentru neascultare judecată în contumacia pentru ațîțarea naționalităților pe temeiul § 172 alu codicelui penal, la doi ani închisore de stat și la o amendă în bani de 1000 fl. și în cas de neplătire la alte trei luni închisore de stat și la plățirea celorlalte cheltuieli de judecată, sub amenințarea execuțiunii.

Apărătorul meu a făcut după pertractare cererea de nulitate. Acesta însă a fost respins.

O nouă pertractare s'a fixat pentru ziua de 12 Decembrie 1888.

Tribunalul din Arad cu toate că sciea despre bolnăvirea mea grea, care făcea cu neputință înfașarea mea înaintea lui, totuși a dispus ca vicespanul comitatului Caraș-Severin să mă ducă înaintea tribunalului eventual cu brachiul (cu forța).

Eu față cu toate aceste măsuri nejustificabile eram neputincios, pentru-că eram bolnav. La cererea apărătorului meu s'a amănată această pertractare finală și s'a stabilit ziua de 28 Decembrie 1888 pentru ca să fiu vizitat aici prin medicii esperți ai tribunalului.

Nu sciu cum sună părerea medicală presupun însă, că judecându după minuțioasă și lunga cercetare, ea nu pôte fi decât adevărată. Ca rezultat al acestei păreri și a celorlalte pași ai apărătorului meu, Curia regescă a anulat sentința adusă de tribunalul cu jurați din Arad asupra mea și a dovedit astfel, că neînfașarea mea înaintea lui a fost legitimată prin atestatul medical.

De ce nu li-a plăcut a procede astfel încă la pertractarea din 17 Septembrie?

Maiestatea Vostră!

Afacerea procesului meu stă ađi așa cum sta înaintea de 17 Septembrie 1888, numai cu deosebirea, că de-atunci mi s'au cauzat multă durere, că însănătoșarea mea a fost împiedecat, ba pôte a fost făcută cu neputință, și că eu, care totdeauna am fost în privința financiară în ordine, am fost ruinat prin cheltuelile ce mi-s'au cauzat până acuma. Și de ce mi s'au cauzat suferințe așa de nespus de mari, mie, care nu-mi sînt consciu nici de cea mai mică pată?

Pertractarea înaintea curții cu jurați dela 17 Septembrie 1888 pôte fi considerată ca o speciă unică a tuturor păcatelor, ce le-a comis sistemul domnitoru din Ungaria în contra dreptului, provocându nu numai cea mai adencă amărăciune în poporul român, ci deschidendu și lumii culte ochii asupra libertății constituționale, ce domnesce în Ungaria. Un general împărătescu să mērgă până a ațîta la ură contra unei naționalități? Eu, care profesu principiul, că numai strinsa concordiă și lucrare a tuturor poporelor, cari formeză Austro-Ungaria, pot susține această monarhiă!!

compturi, care e aci cu amēdouă fetele sale, — jucau de foc amēdouă, vorba ceea, trecu din mână'n mână. Mi-am gândit, că unde mănăncă două, se pôte sătura și a treia, și așa mi-am dat pe Elisa în îngrijirea d-nei Milescu. (Veselu.) Asta a fost o idee strălucită din parte-mi! Acum sunt scăpat de toate grijile și mă pot retrace aci — (cască) — pôte că pot și dorm puțintel, — se pôte! Der mai întâi trebuie să îndeplinesc și eu un act de bunăcuviință, să fac și eu la rēndul meu un contract de serviciu, voiu reserva pentru pauza balului o masă familiei Milescu și mie. (Se apropiă de o masă, vrea s'o tragă în mijloc, der se ivesc Ionica din sala de alături.)

Ionica (pe jumătate tare.) Ce i asta? Cine mi-s'amestecă în trebă, de mi strică ce-am făcut? (Tare către Brănescu.) Domnule, ce faci aci?

Brănescu. Hei, ce să faci? Nu vezi? Imi rezervu un loc.

Ionica. Mă rog, Domnule, nu i ertat!

Brănescu. Cum nu i ertat? Pentru ce nu i ertat?

Ionica. Fiind că masa această e rezervată deja.

Brănescu. Reservată? Se pôte!

Ionica. Da, pentru boeru Lespedeu și pentru amicii săi, câțiva cavaleri tineri.

Brănescu (cedăndu.) Hei bine, nu trebuie să o am tocmă p'asta. (Se duce la cea mai apropiată masă.)

Ionica (urmăndu.) Mă rog, nici masa asta nu mai e liberă.

Brănescu. Așa? Nici asta nu mai e liberă? Atunci o fi asta! (Vrea să se așede la o a treia masă.)

Ionica. Apoi asta nu-i chiar de loc liberă, e rezervată pentru un domn, care n'ar da-o pentru nici un preț, fiind că a aflat dela mine, că aci alături (arată la masa a patra) va cina cu mană-sa d-sora Scurtescu — o cunosc d-ta — cântăreța noastră atât de multă curtată.

Brănescu. Cine e acel domn?

Ionica. Bancherul Burtescu.

Brănescu (năcăjita, arătându o altă masă.) Și asta de coala o fi probabil pentru d-l bancher Păntecescu? (Pentru sine.) Mișelul de chelnăr e obraznic de tot, trebuie să-i impun. (Tare.) Vreu și trebuie să capet o masă, și încă acum la moment!

Ionica (dăndu din umeri.) Mi pare foarte rău, der e cu neputință să ai chiar acum o masă, pôte mai târziu, decât vre-un domn ori altul. —

Brănescu. Ce-mi pasă mie de domni d-tale?

Ionica. Der cu atât mai mult imi pasă mie, pentru că dela fie-care am primit, drept asigurare, câte un bacșiș și deci sînt moralicesc obligat —

Brănescu (în parte.) Frumôsă morală! Vedu eu, că trebuie să inot și eu cu currentul. (Ii dă lui Ionica o monedă.)

Ionica (deodată mai mlădiosu.) Der unde naiba imi am gândurile?! Etă aci (aratăndu masa din dosul paravanului) e o masă escelentă, foarte potrivită pentru D-ta!

Brănescu. Da, în adevăr escelentă, un colțisor liniștit, tocmă cum doresc! (Se aședă comod pe fotoliu și după câteva minute moșă.)

Ionica (eșindu.) În fine l'am adăpostit și pe asta cu norocire. (Ese.)

SCENA A TREIA.

Brănescu dorme. Boeru **Lespedeu**. **Polina** la brațul lui în toaletă de bal foarte elegantă.

Polina. Ah, d-le Lespedeu, unde mă duci? Găndesce-te numai, ce loc retras e aci!

Lespedeu. Dornă, nu pot ugeta, — lângă cea mai frumôsă femeie nu pot decât numai să simț, numai să admir, pot numai să dic: te iubesc!

Polina. De sigur glumesci, d-le Lespedeu, numai glumesci, căci decă ai vorbi serios, nu s'ar cadă să ascultă astfel de vorbe. D-ta scii, că sîntă mărîtă.

Lespedeu. Ah, nu-mi mai aminti acest lucru, care e cel mai mare chin pentru mine! O femeie, care te răpesc, care te inebunesce cu privirea ei plină de foc și cu inima ei rece! Nu-mi vei da nici odată ascultare?

Polina. D-le Lespedeu, decă dai convorbirei noastre o întorsătură atât de periculôsă, voiu fi nevoit să te părăsesc. — D-ta nu scii cât de periculos e a-mi face curte. Bărbatu-meu și așa mă urmăresce pretutindenea cu gelosia sa. Tremur, când mă gândesc — (cade pe un fotoliu.)

Lespedeu. Oh, ângere!

Polina. D-le Lespedeu, trebuie să-ți interdic a-mi mai adresa astfel de vorbe!

Lespedeu. Să-mi interdic? — Chelnăr! Șampania! (În parte.) Să prindă curagiu!

Numita afirmare ar fi de risu, decât obiectul n'ar ave urmări atât de infrișoșate de triste!

Nimeni, care mă cunoște, nu pte crede seriosu, că sunt unu criminalu, care ar trebui pedepsit cu-o mare pedepsă! Chiar decât tôte curțile cu jurați ar puté s' fi îndemnate, de a mă timbra de omu criminalu, totuși lumea va soi, ce se credă despre acestu verdictu alu justiției de partidă ungurescă, din cari motive răsare elu și ce scopuri se urmărescu printr-insulu. Nu voiescu s' scriu despre acesta mai departe.

Maiestatea Vostră!

Considerându, că prin ultima hotărîre a Curiei afacerea procesului meu s'a transpusu în aceea stare, în care se afla înainte de 17 Septemvire 1888; considerându, că declarația mea cătră alegătorii mei, precum s'a doveditu, nu formeză substratul unui faptu ce este a se pedepsi: cutezû a ruga cu adencă supunere pe Maiestatea Vostră, ca s' binevoiescă prea grațiosu Maiestatea Vostră a dispune, ca procesulu în contra mea s' se sisteze și s' mi se redé lincnea, de care sunt lipsitu mai de multu ca de unu anu și de care am lipsă așa de urgentă, spre a'mi puté câștiga sănătatea.

Eu nu cutezû a mă ruga de ceva imposibilu. În numele Maiestății Voștre s' pronunță sentințele.

Faceți parte Maiestatea Vostră, decât nu de dreptu, celû puținu de grația prea înaltă unui veteranu, care se pte mândri, de a'și fi câștigatu ore-cari merite pentru Maiestatea Vostră, pentru tronû și patriă, în serviciul s'eu activu militarû.

Alu Maiestății

celû mai credinciosu și supusû

Traianu Doda, m. p.

Carunsebeșu, 11 Iunie 1889.

Resoluțiunea împărătescă,
impărțită prin procuratură din Arad.

Dela procuratura reg. din Arad.

7878—1889.

Maiestatea Sa cesară și regescă apostolică, prin prea înalta rezoluțiune de d-to 7 Noemvire a. c., îndurându-se a lua cu aprobare la cunoștință hotărîrea Ministeriului reg. ungurescu dela 14 Iulie 1889 de a se urma procesulu pornitu contra prezentatorului acestei petiții pentru delictulu de pressă, — subscrisa procuratură reg. și-a retrasu acusa privitoare la respectivulu procesu de pressă.

Polina. Dér pentru numele cerului, ce-ți trăsnește prin capu? — Șampaniă? De va vedé bărbatu-meu —

Ionică (aduce șampaniă, destupă sticla și apoi ese.)

Lespedénu (umple două pahare). S' trăiescă regina balului! (Bea).

Polina (cu cochetația.) Eu sciu că nu sunt!

Lespedénu. Oho! Ore nu împrejurulu d-tale se imbuldescu colo'n sală toți dăunitorii, veseli și plicticoși? Cine e planetulu, împrejurulu căruia se învârtescu în cercu tôte stelele cele mici, și răpîte apoi —

Polina (întrerupându-lu cu risulu). Răpîte! Da, asta-i espresiunea corectă, a fostu admirabilu, cum acelu ténérû — pare-mi-se, că e tehnicu ori architectu — danțându polca repede a cădutu la piciorle mele! Acestu nedibaciu p'aci p'aci era s' mă târască, ori vorba d-tale s' mă răpescă și pe mine cu elu!

Lespedénu. S' trăiescă acestu ténérû răpitoru! (Cionescu amendoi și béu).

Polina. S' trăiescă! S'ermanulu, așa de réu a cădutu! (Elu bea éraš.) Dér

Despre ceea ce se încunoscinteză prin rezoluțiunea de față generalu pensionatû oes. și reg. Traianu Doda.

Arad, 3 Decemvire 1889.

George Parecz, m. p.
procurorû reg.

Revista politică.

Dinăuntru. Partida guvernamentală se pregătesce de anulû nou gregorianu s' aducă smirnă și tămăia stăpânului ei. D-lu Tisza va primi felicitările mame-luciloru s'ei, cari îi voru ura isbëndă și în anulû viitoru în apărarea sfântului bugetu. Partida opozițională, care la rëndu-ni nu va încheia anulû fără tãmbălu, îi va ura altceva d-lui Tisza: o cădere dela guvernû din cele mai strașnice. Cădëndu d-lu Tisza dela putere, nu e vorba s' i ocupe locul opoziția, mai alesu cea kosuthistă nu, căci e cu neputință s' fi aduși la guvernû adoratorii antidinasticului Kossuth, a căruia umbră vrêu s'o încetățenescă acum și în Budapesta. De altmintrelea d-lu Tisza se va duce în săptămâna viitoare la Viena, se dice că în afaceri politice foarte importante. Nu omvna în afacerea kossuthistă și a rămănerii sale pe lângă stulul cu miere?

Uneltirile Poloniloru devinû totu mai îndrăsnete în Bucovina. Foile polone din Lemberg cerû și ei mutarea universității din Cernăuți la Brünn, precum au cerut Cehii, dicëndu că această universitate e unu pericolu de germanizare pentru Poloni. În același timp aceleași diare cerû, ca Poloni s' se facă luntre și punte, pentru ca s' polonizeze școalele din Bucovina și prin ele s' polonizeze populațiunea română din acea provinciă românescă. E datorია Românilorû conducători ai poporului românû bucovinenu, s' ia măsuri de apărare în contra uneltiriloru polone și s' pună la locul lorû pe dușmanii poporului românû.

Din afară. Cestiunea Cretei se pare a fi unu pericolu și pentru dinastia din Grecia. E sciutû, că Grecii din regatû voescû cu ori-ce prețu s' împingă lucrurile la rășboiu cu Turcia, provocândû în același timp și o revoltă a tuturor Greciloru din Creta. Regele George convinsu fiindu, că Grecia nu va avé în această cestiune sprijinulu mariloru puteri, nu încurajeză nicu-decum agitațiunile pornite în contra Turciei și în favoarea Cretei. Din această cauză scrie „Ephemeris“ din Atena, că „o dinastie care nu e gata a ceda simțimentelorû naționale ale poporului elinû, și-a perdutu ori-ce îndreptățire de a esista în Grecia.“ Și nu numai „Ephemeris“ scrie astfel. De aci provinû și șgomotele despre demi-

siunea regelui, care se crede că suntû pornite nu atât din parte antidinastică: câtu mai multu din cercuri, ce stau aprôpe de guvernû. Se scie că atâtu prințulu Constantinû, câtu și prințulu George au mare predilecțiune pentru rășboiu, ceea ce regele George nicu-odată n'a arătatu.

În ziua de 24 Decemvire, fiindu aniversarea liberării Sêrbiloru de sub dominațiunea turcescă, locuitorii din Leskovatz au trimisû regelui Alexandru o telegramă ce se termină în chipulu următoru: „Ne rugămû ferbinte lui Dumnezeu pentru regele Serbiei, fiulû scumpulu nostru liberatoru. S' trăsesci multu timpû și s' liberezi pe ceilalți frați ai noștri, după cum tatălû t'eu ne-a liberatû pe noi.“

SCRILE ȚILEI.

Reuniunea română de cântări și gimnastică din locu, va serba anulû acesta sêra de „Sân-Văsiu“ cu unu concertu împreunatu cu jocu. Vomû reveni.

Barbaria. Deunăzile amû adusû intr'unu numărû de peste săptămână scirea, că Dumitru Lebu și Maria Iliescu (soția lui Toma Iliescu) din Scheiu, cari avéu relațiuni intime, au fostu surprinși la o întêlnire, ce și daseră, și duși la poliția, unde s'a încheiatu procesu verbalu. Trebuia deci s' se lase cursu liberu justiției, ca ea s' se pronunțe. Afiamû însê, că astă-noapte Dumitru Lebu și Maria Iliescu au fostu maltratați în modulû celû mai barbaru: au fostu legați cu funia, plimbați desbrăcați și descuțți pe stradă, pe acestu geru, și bătuti de môrte, așa că nu se mai cunoscû. Așidiminetă au fostu transportați pe o sanie amendoi la spitalu într'o stare atâtu de desperată, încâtu cu greu voru scăpa cu viață. Lumea adunată în Prundû era cuprinsă de indignațiune, femeile plângéu de mila celorû doi nenorociți. Ca s' și facă omulû însuși dreptate, sêvêrșindû unu actû de barbaria, e condamnabilu și credemû, că justiția își va face datoria, pedepsindû cu asprimea cuvenită pe cei cari au crezutû, că potû dispune nepedepsiți de viața altora. O întrebare însê datorî suntemû s' facemû: unde au fostu organele de pașă în Scheiu ale poliției? Ore numai când e vorba de pedepsirea populațiunii pentru lături turnate în vale suntû la postulû lorû polițistii, ér când e vorba de siguranța averii și a vieții nu?

Suprarbitrarea în 1890. După o ordinațiune a ministrului de honveți, comisiunile de suprarbitrare se voru întruni

în Aradû, Neusohl, Brașovû, Budapesta, Dobriținu, Erlau, Biserica albă, Fiume Alba-Iulia, Cașovia, Clușiu, Comornu, Sibiu, Oradea-mare, Cinc-Biserici, Pojunu, Oedenburgu, Szatmar-Nemeti, Seghedinu, Timișora, Esseg, Carlstadt, Petruvaradin și Agramu la 4 Ianuarie, 3 Februarie, 3 Martie, 16 Aprilie, 6 Maiu, 9 Iunie, 2 Iulie, 2 Augustu, 27 Septemvire, 9 și 10 Octomvire, 4 Noemvire, și 6 Decemvire. În Alba-regală se va întruni comisiunea numai în Aprilie, Maiu, Iunie și Octomvire, în Otocsac în Aprilie, Maiu, Iunie, Iulie, Augustu, Septemvire Octomvire și eventualu și în Noemvire

Inaintări în armată. La gradul de sublocotenentû în rezervă: cadeții (locuitorii de oficeri) în rezervă Victoru Nasta dela batal. 23 de vênători la reg. 62 de inf., Ioanû Bunea la reg. 31 de inf., Augustinu Berianu dela reg. 50 la reg. 25 de inf. și Marianu Pistolă la reg. 64 de inf.

Repetirea esamenului voluntariloru. Ministerulu comunu de rășboiu a decisu, ca foștii voluntari pe unu anu până la anulû 1888/89 inclusivu, cari n'au pututu depune esamenulû și petiționeză a fi admiși la unu nou esamentu, potû depune esamenulû teoreticu după noua edițiune a instrucțiunii pentru școalele militare, avêndû a fi esaminați din tôte obiectele, nu numai din acelea, din care au cădutu la primulû esamentu. În anumite oasuri se pte încuviința voluntarului a treia oră a depune esamenulû. Voluntarii, cari au depusû cu succes esamenulû teoreticu, dér în practică nu suntû destoinici a fi oficeri în rezervă decât totu mai stâruescû a obține gradulû de oficeru în rezervă, au s' facă timpû de patru săptămâni eserciții de arme pe cheltuiala lorû propriă. Voluntarii, cari n'au isbitutu nicu la esamenulû teoreticu, nicu la celû practicû, trebuie s' absolveze unu astfelu de esercițiu de arme de patru săptămâni, pentru a fi admiși la esamenulû teoreticu, decât suntû destoinici.

Camera comercială și industrială din Brașovû va ține ședința Lunî în 30 Decemvire a. c. la 3 ore p. m. în edificiuлу reuniunii industriale, strada căldărariilor Nr. 518 a), etagiulu I. La ordinea țilei e între altele: 1. Emisulu Ministerului de comerțiu în privința introducerii comerțului de vinu după greutate; 2. Esposițiunea în Aradû; 3. Esposițiunea universală din America de Nordû; 4. Crearea unui birou de informațiune la cameră.

SCENA IV.

Brânescu dormindû. Pădurênu.
Pădurênu (întră repede și turburatu, acoperinduși partea de susu a brațului stângu cu claculû ce'l ține'n mâna dréptă). Singurû! În fine singurû! Oh, de așû sciu un locu, unde s' nu mai fiu espusû pericolului de a vedé pe martorii nenorocitei mele sorți! Nu, ceea ce mi-s'a întemplatû e de o miă de ori mai réu, decât o nenorocire! Bine ar-fi, decât așû fi numai nenorocitu, atunci așû puté fi compătimitu, ochi frumoși m'arû puté plânge, căci cine e mai curêndu gata a compătimi decâtu inima cea bogată a femeiloru!? Și compătimirea produce iubire și iubirea este fericire! — Dér pentru mine tôte au trecutû! Eu nu suntû nicu-decum unu nenorocitu demnû de a fi pismuitu, eu suntû — omû făr'de norocu, care e luatû în risu! — Cum mă bucurasemû de balulû acesta! Și cum s'a terminatû — pentru mine negreșitu! Multu vreme am trăganatû a mă amesteca în vârtejulu părechiloru, care danțau. În fine învitû la danțu pe o femeia frumoșă, după vr'o doi pași mi-se și încuroă piciorle în codă rochiei ei și — ce nenorocire! — mă rêstornu pe podini, pe când ea, smulgêndu-se din brațemî și rîdêndû

fără milă, danță mai departe cu altul. Când mă ridicu de josu, observu, spre grôza mea, ruptura asta (depărtează claculû, se vede o ruptură mare la mânecă sub umêru) imi plesnise mâneca, și eșii în fuga mare desperatû din sală. — Dér nu se cade s' mă cugetu tocmai acum la situațiunea mea, s' ajung tocmai acum de risulû lumii, când din oră în oră așteptu decisiunea, că sunt pus în postu, în urma recomandărei architectului-inspectoru Brânescu. Pentru cei de ce concurenți ai mei stâruescû o cétă de veri și de verișore, pentru mine însê nimenea decât — nenoroculu meu. Trebuie s' mă amestescû, trebuie s' béu, s' béu vinu. — He, chelnêr! — Vrêu s' fumezû, o țigară e o bună consolătore! (Aprinde o țigară, trage decâte-va ori). N'are aeru. (Rîdêndu ironicu). Lucru naturalu, țigarile mele n'au aeru, — dér cu atâtu mai multu are fraculû meu. (Se uită la ruptură) Chelnêr! — Nu se vede nicu unu chelnêr? Pote că e vr'unulu colea alături, care s' m' dea țigarî. (Ese prin mijlocu).

SCENA V.

Brânescu dormindû. Elisa întră din lature.
Elisa. Nu, asta n'o mai potû suferi! Papa, papa! Dér unde e tata?

Kossuth cetățenii de onoare alii Budapestei. Se vorbește, că deputatul die-talului Polonyi va propune în adunarea generală a comitetului municipal alii Budapestei, ca să fie aleși Kossuth cetățenii de onoare alii Budapestei. De ce nu și dictatorii?

Ce nu e cu puțință sub liberalismul unghuresc! Din Mișcolți se anunță: În urma unui incident de totu caracteristic — anume, s'au pierdut listele alegătorilor — alegerea unui deputat în ceroul Mad, fixată pe ziua de 23 Dec. s'a amânât. „Nemzet” dice, că nu scie s'au furat ori au „dispărut” listele alegătorilor. Aceștia, cari se duseseră în mare număr la alegere, s'au depărtat mănios, fiindcă au fost împedeți dela alegere. Se crede, că e la mijloc o apucătură electorală ori corțescă. S'a por-nit cercetare.

Impușcată la vânătoare. În pădurile br.-lui Popper dela Nagy-Bittse, comitat. Trencin, s'a făcut în zilele acestea o vânătoare de porci sălbatici. Un vânător crezându că vede într'un tufiș o scrôfă, impușcă și în același moment răsună un strigăt de durere, impușcase pe pădurarul W. Siatek, care a și murit în ziua următoare. E caracteristic, că un frate alii lui Siatek a murit totu la o vânătoare, rupându-i capul un urs, pe care credea că l'a impușcat.

Correspondența „Gaz. Trans.”

Din Nordul Ardealului, pašalicul I alii lui Banffy, la 25 Dec. 1889.

Alegerile municipale în municipiul Solnoc-Dobăcei s'au săvârșit în adunarea comitatensă ținută în Deșiu la 23 Dec. 1889.

Cu ocaziunea restaurațiunii din 1883 încă mai aveam doi oficiali români la sedria orfanală, unul ca președinte, pe d-lu Petru Anca, și altul ca asesor, pe Alexandru Racolția. Acesta din urmă repausă în anul trecut. Alți oficiali municipali români n'au mai fost în vas-tul municipiului cu mai bine de 80% poporațiune română.

Acum și în locul d-lui Petru Anca, deși om destul de harnic și abil în serviciu și sănătos se alege un Ungur, Boér János, — precum și în locul răposatului Alexandru Racolția un Ungur, — Bokros Andor.

Astfelu astăzi în acestu municipiu nu mai este nici un oficial de român.

Nu s'a întemplată acesta din cauză că n'am avut omenii calificați, căci avem destui, și ca să ne putem explica lucrul este de lipsă să scim din ce elemente este compusă reprezentanța comitatensă.

Acosta constă din 211 viriliști, dintre cari sunt 9 români și din 208 reprezentanți aleși între cari 38 români, — suma 419 — seu 372 neromâni, adică Maghiari, Germani, Armeni și Evrei, și 47 Români, din cari încă n'au putut fi de față mai mulți ca 20 membri. Dér să fi fost toți prezenți, ce era să is-prăvescă 47 voturi române față de 372 voturi neromâne?

Acestu corp încă votază la comanda președintelui prefectu care și impune apoi voința sa prin subcomisiuni și prin amplexiunii săi chiar după plan.

Ca exemplu pôte servi încercarea d-lui Dr. Ioan Farcaș, avocat român, de a se candida la postul de fiscal, care cădu — firesce — cu onorifice 56 față cu 167 voturi, ce lea primitu d. Markus János, fostul fiscal.

Mai competasă și d-lu Dr. Gavrilu Triponu, candidatu de avocat, la unu postu de asesor, crezându, că reprezentanța ilu va alege — în locul lui Racolția, răposatulu, precum ar fi și fostu echitabilu — însă la urmă își retrase candidatura și bine a și făcutu.

Acosta este dreptate și libertate unghurescă, că toate posturile municipiului sunt acuma esclusiv ocupate de Unguri! Românilor le este destul suportarea sarcinelor publice în dare de bani și de sânge pentru patria lor străbună.

Ne reamintim timpul din trecutul recentu dinaintea de 1871 de sub prectulu Carol Cosma când mai jumătate posturile municipale erau în mâni Românilor, încatu aveam vre-o 4 pretori, și mai mulți alți oficiali esteri și în gremiu!

Și adu? Adu suntem în comitatulu Solnoc-Dobăcei noi Români absolutu scoși din cadrul administrațiunii municipiului!

Observu, că s'au încercat membrii români și cu recursu pentru nealegerea d-lui Petru Anca, dér în împrejurările de față nu i speranță, că ministerulu de interne va nimici alegerea săvârșită, deși acelu recursu, compus și bine motivat de d. avocat Augustu Munteanu l'au subscris și mai mulți Unguri.

Administrațiunea unghurescă nu mai are de unde a ne exclude. Până când o Dómne! I—u.

Incunoscintare,

Neputându-se conferi, din lipsa de concurenți, cele două ajutóre de câte 100 fl. v. a. pe an, pentru care s'a publicat concursu sub Nr. 311/4889 pt. III, prin acesta se escrie de nou concurs la două ajutóre à fl. 100 v. a. pe an, pentru tineri, cari ar voi a se perfecționa în o măestria de lemnărie mai perfecționată, (tacere de cruci și colonade, in-

vêlșe de case după sisteme moderne, sculptură în lemnu seu strugărie mai perfecționată).

Aspiranții la aceste ajutóre au să și trimită suplice lor la *Comitetulu Asociațiunii transilvane în Sibiu până la 1 Februarie n. 1890* însoțite de următoarele documente:

a) Atestat de botez în originalu seu în copie legalisată;

b) Atestat despre cursurile școlare absolvate înainte de-a intra la învățatură la un din specialitățile de lemnăritu, amintite mai sus. Atestate de clase inferioare clasei a IV-a elementară nu se vor lua în considerare;

c) Atestat, că se află lucrându la vre-unu măestru seu institutu de acestă specialitate, și cu ce succes;

d) Atestat de săracia seu de orfan decă concurentulu este orfan;

e) Atestat de moralitate dela autoritățile competente;

f) Adeverință dela părinți seu tutori, că se deobligă a lăsa pe fiii seu pupili lor la învățatură până se vor fi perfecționat pe deplin.

Se însemnă, că între concurenții cu calificațiune egală se vor prefera tinerii născuți în munții apuseni ai Transilvaniei.

Din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută în Sibiu la 21 Decemvre n. 1889.

G. Barițiu,
președ.

Dr. I. Crișianu,
secretar II.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.”

(Serviciulu biurolui de coresp. din Pesta.)

Praga, 28 Decemvre. Comitetulu executiv alii foștilor deputați germani dietali a ținut aseră o ședință, care a durat cinc ore, spre a pune la cale încheierea unui pactu cu Cehii pentru reintrarea deputaților germani în dietă. S'a decisu a se ține cel mai mare secretu.

Belgradu, 28 Decemvre. Liberalii și progresiștii s'au fusionat în fața importanțelor alegeri comunale generale și au câștigat deja în Șabatz o mare victorie.

Parisu, 28 Decemvre. Situațiunea în privința bolei „Influenza” nu s'a îmbunătățit. Numerose casuri se termină cu mörte. A treia parte din populațiune e bolnavă de „Influenza”!

ECONOMIA.

Avuția și binefacerea.*

II.

Bogăția singură încă nu pôte face ca omulu să fiă stimat. Numai suflete comune admiră

* După Smiles-Schramm.

bogăția ca bogăția. Banulu e numai martă la tērgu. Adese-ori nu jōcă omenii bogăți nici cel mai micu rol în viața cetățenescă. Mulți din ei sunt de totu neculți, nici în privința morală, nici în cea socială nu prefuesc nimic. O statistică englesă spune, că numărulu milionarilor, adică a acelor omeni, cari au o avere de cel puțin un milion de livre sterlinge (vre-o 12 milioane florini) este cam de 700 în totu lumea, dintre cari se vinu pe Englitera 200, pe statele unite nord-americane 100, pe Germania și Austria 100, pe Francia 75, pe Rusia 50, pe India 50 și pe celelalte țeri laolaltă 125. E dreptu, că acestă socotelă nu pretinde a fi decatu aproximativă. Este însă siguru, că între acești 700 cu câte 12 milioane florini nu se vor găsi mulți, cari s'au arătat demni de laudă în viața lor; ci despre cei mai mulți se va putea dice, după mörtea lor, numai că au murit ca omeni bogăți. Toți bogății și toți omenii lacomi după bani trebuie să și dică însă, și de siguru va judeca și lumea așa: că acesta e numai o slabă rēsplată pentru toate grijile lor.

Anselm Salomon Rothschild trebuie să se despartă și elu pentru totdeuna de sutele lui de milioane nici o sciință medicală, nici o artă nu putu să mai țină în viața pe regele burselor cel de 71 de ani. Pentru Austria farmeculu banilor ce se intrupază în numele lui Rothschild are o însemnătate fatală. O parte bună a istoriei Austriei e legată de numele acesta; 12 împrumuturi, cari i-au trebuit Austriei dela 1848—1860 le-a oferit acest Rothschild elu a fostu banchierulu guvernului austriac, ba elu a fostu mai multu decatu atata: a fostu câtuva timpu domnulu și stăpănitorulu împărăției. Cu lipsa Austriei, cu crisa ei financiară cresc starea deja colosală a lui Rothschild fără măsură poporele Austriei i-se făcură tributare. Ceea ce făcu elu pentru împărăția, lăsa să i-se plătescă bine, și încă multu timpu înainte puterile lucrătore ale națiunilor, cari locuesc în statulu împărătesc austriac voru ave să plătescă mari dobēndi pentru sprinjal financiaru ce li l'a datu Cassa Rothschild.

Etă o glumă ce a făcutu Henricu Heine despre Rothschild:

Qr. să'mi cante. dănuitoru ori să mă ducă acasă. Vreu să jocu — să jocu! (Lovesce cu piciorulu în podin) Dumneșeule, câtu de multu m'am bucurat de acestu balu, celu dintăiu pentru mine! — Și acum — și se sfășie inima! Nici un dănuitoru! — Și cine e de vină? Nimenea altulu decatu dómna ori mai bine dănu familia acesta Milescu, în grija căreia m'a incredințat tata! De câte ori se apropia de mine câte un dănuitoru și mă învêtesc de câteva ori cu elu, una din fetele d-nei Milescu imi șoptea la ureche: „Pentru numele lui Dumneșeu, feresce-to d-șoră Eliso, asta-i un vânătoru de fete cunoscută în totu orașulu! Ți-ai putu perde buna d-tale reputațiune!” — De venea altulu, imi șoptea a doua fată: „Numai cu asta se nu danțezi, d-șoră Eliso, dora nu ți va trece prin capu, să te espui a te vedé lumea în sală cu unu jucătoru de cărți vestit!” Dér după câteva minute vedu pe una cu „vânătorulu de fete celu cunoscutu în totu orașulu” și pe cealaltă cu „vestitulu jucătoru de cărți” învêtinduse prin sală. — O, ce ființe false! — Vreu să mergu acasă să mă depărtez din acestu balu! — Dumneșeule,

unde e tata!? — Papa, papa! (Zărindu-lu după paravanu). Ha etă-lu și bunulu meu papa! Sërmanulu, a adurmitu de obositu ce e. Nu e obișnuitu să fiă turburatu în repausulu seu de nopte. — N'a pututu să'mi refuze a mă duce la balu, dér totu mai multu observu, căi suntu o povară. — De când m'am întorsu din pensionat, papa nu și mai vine în fire din cauza grijilor ce le are pentru Elisa sa. — Dumneșeule ce e de făcutu? (Gândindu-se). Să mă întorc în pensionat? — Brrrr! În uriciosu pensionat! Nu, imi simțu destul de desvoltate aripele, suntu trecut de etatea de pensionat; așu vrea să poruncesc, să stăpănesc, să jocu unu rol, cu unu cuvântu — hahaha! — Papa trebuie să îngrijescă — să mă mărte; cu câtu mai curându, cu atâtu mai bine — hahaha! — atunci e scapat de mine. (Ride). Tăcere, vine cineva! (Se furisază după paravanu).

SCENA A ȘESEA.

Brănescu dorme. Elisa după paravanu. Pădurēnu se întorce, cu o țigară aprinsă și se duce la masa sa.

Pădurēnu (tragede câteva ori din țigară). Țigara e bună, vinulu a fost bun, ce

frumoesă ar puté fi viața! Dér pentru mine toate au trecut! Eu sunt cea mai nouă edițiune a unui caraghiosu ori nebunu alu sorții! — Trebuie se mă totu ducu — și încă pentru totdeuna! — Întrabarea e numai, încatrău? De unde vine omulu și încatrău se duce? Asta-i vechia, vecinica întrebare. Mi-a venit așa deodată întrebarea, neașteptată ca mörtea! (Se aședă, își acopere capulu cu mâni).

Elisa (uitându-se de după paravanu, apoi pășind puțin afară). Ce trebuie să audu?! Aci în acestu locu alii veseliei și alii plăcerii astfelu de vorbe, care esprimă cea mai adencă desperare! Ah, câtu de grozavu se atingu contrastele vieții! Aceste cuvinte suntu rēsunetulu unor cegete de sinucidere! Câtu de mică imi apare acum supărarea mea! — Ce să facu? Să deșteptu pe tata? Nu! S'ar spăria numai și n'ar sci să dea nici unu sfat. Sërmanulu tēnēru, suferé mai multu decatu mine! (Scuturându-se ca cuprinsă de nisce fiori). Dér decă ar descoperi, că am spionat, ce rușine ar fi pentru mine! Mai bine mă furisēz de aci! (Vrea să mergă, dér se socotesce). — Și să'l las singuru? Pe unu om des-

perat, singuru fără ajutoru? Oh, asta n'ar fi o faptă nobilă din parte-mi! Mi pare așa de tristă — și așa de bună! Am să prinđu curagiu și voiu vorbi cu elu, e vorba de a face o faptă bună! (Ese până în mijloculu scenii, cu vocea jumătate). Domnule!

Pădurēnu (sărind în sus). Cine mă chemă? (Pentru sine). Ah, etă aci o fată tineră și frumoesă! Și singur! Ce va fi vrēndu? (Se scolă și merge către Elisa). D-ta m'ai strigatu, d-șoră?

Elisa (retrăgēndu-se cu frică). Eu? — nu — adică — da, eu!

Pădurēnu. Ți potu sta într'ajutoru cu ceva? Pôte că să chemu unu chelneru?!

Elisa. Ce să facu cu elu? De asta va îngriji papa.

Pădurēnu. Cauți așadēră pe tatălu d-tale?

Elisa. Nu, pe elu l'am găsit. Ridēnd. Dér deocamdată nu voiu să'l turburu în ocupațiunea sa. (Se uită confusă juru împrejur, în parte). Dumneșeule, m'am prea grăbitu, ce să n'cepu acum?

Pădurēnu (în parte). Incântătoare fată! Cam sficiosă, dér tocmai asta'mi

„Heine se afla intruna din zile într'un salon în Paris, conversându c'un scriitor Fran- cesă când etă că intră un Roth- schild, care îndată fu încunjurat de plecaciunile lunei distinse, ce se afla acolo. „Uită-te“, duse scri- torul francez „cum se îmbulzesc lumea spre a adora vițelul de aur!“ „O“, răspuse Heine, aruncându o privire asupra lui Rothschild, „acesta trebuie să fiă deja mai bătrân.“ S'ar putea crede, că acestă cuvânt nu se potrivește pentru aceste persoane multă invidiate, cari sunt așa de peste măsură șirete și înțelepte, așa „al dracului de cuminte“, încâtă știu să grămădescă mereu la comor. Inse adevărata minte se manifestă mai puțin în arta de a se face bogat, ca în arta de a fi bogat. Și la casa Roth- schild nu mai sunt banii mijloc ci aproape singurul scop cea mai nobilă a lui gândire sunt procente. Acestă scop, această gândire a șters în inima numitului re- presentant al puterii de bani Rothschildene, interesul pentru scopuri și idei mari înalte, mai de tot. „Ah, Goldschmidt“, se dăce c'au fost cele din urmă cuvinte ale tăuritorului de milioane. Goldschmidtera numele procuristului lui, care îi fu ani îndelungați prietin și sfă- tuitor, inse testamentul n'a dat se se cunoscă nimic despre această, necum se fi destinat ceva pentru seraci. Se spune inse de repausatul, că ar fi fost mare amator de arte. deducându-se această dela galeria de tablouri ce a lăsat o și că avea înțelegere pentru artă, că era liberal și evlavios; sigur și pozitiv inse este, că n'a avută nici o scântie din un Peabody în el și că de puterea ce-o avea, de-a pute înfrumșea la mii de omeni viață, n'a făcută nici o întrebunțare. Porunca jidovescă: „a deca parte din venitul anuală trebuie destinat pentru binefaceri!“ n'a ținut o de loc. Cât de bo- gat în bani, atât de serac a fost el în iubire: această a fost cuprinsul vieții acestui Croesus modern.

Iubirea de bani este în lume atât de răspândită, încâtă se găsește la toate partidele. Democrații iubesc bogăția totă atât de multă, ca și aristocrații, și chiar mulți dintre adevărații republicani nu dorescă nimic mai fierbinte

decâtă a deveni milionari. Cato cel mai bătrân, care ca censor se încercă se susțină vechia sim- plicitate și strictetă de moravuri, nu refușă a cumpăra ieftin sclavi rēu nutriți spre a-i îngrășa c'un bun nutriment, și a-i vinde în urmă c'un preț cu multă mai însemnat. Brutus împrumuta banii lui, pe când trăia pe insula Cypru, cu 48 de procente, și nimenea nu judeca rēu despre el, din cauza cămătăriei sale. Washington, eroul libertății americane, a testat sclavii lui nevetei sale; nici nu-i veni în gând să le dea libertatea.

Din traista cu minciunile.

Cine te-a pus să-l amesteci?

Un Sas plecă la tērgu cu o bute de vin, pe care o avea de vândare. Apropiindu-se de un sat românesc, se întelni cu un om, ce ducea un sfredel mare în mână, și-l întrebă decă nu cumva scie pe cineva în sat, care ar vrē să-i cumpere vinul?

„Ecă, chiar eu ți-l așu cumpăra“, duse Românul, „numai de-ar fi un vin colea mai de nădejde, ecă nu mi-așu lăpăda banii pe ori și ce lucru de nimic.“

„Ni creșu, vecine dragă, vinul meu este de hele mai bune“, duse Sasul, „și decă vrēi să cerci la el, ecă scotem oepu, și o să vești, că o să placă la dumneata.“

Dicēndă acestea, Sasul scōse dopul de desupra buții și-i dete Românului puțin vin, ca să guste.

„Aicea desupra ar fi bun“, duse Românul, „dēr nu sciu cum o fi de desuptă.“

„Cercă ș'acolo, vecine“, răspuse Sasul, „că tot un vin e. Eu nu pusă jos un fel de vin, și susă alt fel.“

Românul făcu în partea de jos a buții o gaură cu sfredelul, gustă de două-trei ori și de aici și apoi grăi:

„E bun și jos; acuma ar mai rămân să-l cercăm și la capete.“

„Cercă vecine unde vrēi d-ta“, duse Sasul, vesel că a dat de un musteriu așa de omenia, „că eu sciu, că avem marfă bun. Nu vrem să celuim la d-ta.“

Și până când Românul sfredeli de nou butea, Sasul trebui să țină cu mâna la gaura de desuptă, ca să nu-i curgă vinul.

După-ce sfredeli fundul buții și înghiți bine și de aici, Românul grăi erăși: „Să scii, vecine, că sunt mulțamit cu vinul d-tale. D'o fi și în par-

tea cealaltă totă așa, îl cumpăru de bună sēmă.“

Sasul nu mai putea de bucuria. El astupă cu mâna cealaltă gaura a doua, pe care o făcuse Românul, și acum aștepta să vadă, ce va dăce musteriu, după ce va gusta și din celălaltă capetă ală buții. Românul dracului inse, cum găuri butea la capul celălalt și gustă și de acolo puțin vin, îndată încep să strimbe din nas și să scuipe, dicēndă: „Aicea este vinul de tot slab, vecine. Caută-ți altă cumpărată, că pentru mine nu face.... De! Cine te-a pus să-l amesteci?“

Și luându-și sfredelul, se cam mai duse, lăsându-l pe Sas să se bată capul cu cele trei găuri, ce i-le făcuse la bute.

Porumbii Sasului.

„Prōste mai sunteți voi Rumunile, că postiți atăta vreme cu cēpă și cu mămăligă. Ecă, noi trăim bine, că muncăți ați la amēți friptură de porumbi de hele sēlbatice.“

Așa grăi prin postul Crăciunului jupânul Michel cătră badea Vasile, vecinul său.

„Și unde ai putut prinde pe vremea asta porumbi sēlbatice, jupâne?“ întrebă badea Vasile.

„Ni creșu, ai pușcat la el, unde ai murit mându ală nostru mai dēună. Era multe la un loc tot de hele negre și sure și chinta: chir! chir! chir!“

Vești hondralu și voi!

Dice, că la împărțirea limbilor, când Dumneșu drăgușul a dat omenilor felurite grauri, după cum vedem, că le au până în ziua de astăzi, toate nēmurile s'au înfășurată înaintea Celui Atot-puternic și și-au primită grăul lor deosebit.

Sasii, mai greoi la drum, cum e felul lor, cu cismele lor cele mari întârziară pe cale, și când ajunseră la raiu, toate limbile erau împărțite.

„Da cu voi ce să faci acum?“ duse Sfintia sa, vēdēndu-i, că vinu așa de târziu.

„Să ne dai și nou o limbă, Dōmne.“

„Da bine, ce limbă să vē dau, că le-am împărțit pe toate!“

„Să ne-o dai pe-a românească, că i mai la înțeles decă totă celelalte.“

„Pe-a românească au luat o Români.“

„Pe-a ungurescă n'amă prea primi-o bucuros, că pre-i de tot spulberată, de par'că te tot cerși, când o vorbesc. Decă de! decă nu-i alta, n'avem ce face, o luăm și pe asta.“

„Bucuros v'ășu da-o, dēr p'asta au luat o Ungurii.“

„Apoi atuncia noi ce ne-om face Dōmne?... Cum ne-om înțeleg noi unii cu alții?“ întrebă Sasii îngrijați, vēdēnd că rămân fără nici o limbă.

„Vești hondralu și voi cum vești putē“, duse Dumneșu drăgușul; „și când vești avē de lucru cu alte nēmuri, aci și limba românească, ușor vē putești înțeleg cu ea!“

Și cum a rēndit Dumneșu atunc la început, a rēmas până în ziua de astăzi. Când sunt Sasii ei între ei, hondro-hondro, după obiceiul lor; er când voiesc să se înțelegă cu omeni de altă nēmă, de pildă cu Ungurii, ori cu alte nēmuri, nu și mai batt capul mult; ci o dau pe românie și se înțeleg cum se cade.

Sandu.

MULTE SI DE TOATE.

Iubire de mamă.

In strada Philippe de Girard, în Paris, într'o odaie din catul al 3-lea al unei case, locuia o femeie ca de 63 ani, vēduva Jaquier și fiu-sēu Eugeniu, un lucrător cinstit. Amēdoi trăiau așa de bine, și Eugeniu, care și adora pe mamă-sa, n'a voită nici odată ca să se insore, fiindcă nu voia să se despartă de dēnsa sēu să introducă o a treia personă în traiul lor.

Erau 15 zile, de când bistul băiată cădu la pat. Cu toate îngrijirile date de mama lui și de un doctor, care se interesa fōrte mult de dēnsul, muri în câteva zile. Atunc se petrecu o scenă de nedescris. Nemângăiata mamă se aruncă pe trupul fiu-sēu bocindu-se sărutându-l și chemându-l cu numirile cele mai duiōse. Nici că putea dēnsa crede, că o să se despartă pentru tot dēuna de el. Inzadară cercară vecinele s'o mai mângăie; ele încercară s'o scōță din odaia mortului.

—Lăsați-mē, striga dēnsa ținēndă cadavrul strins în brațe, vrēu să mē ducă cu el. Cum pōte o mamă să se despartă d'un copil atāt de bun...“

Și mai înainte d'a putē pune mâna pe ea, deschise ferestra și se aruncă în spațiu. Când o ridicară, era mortă, nenorocita își sdrobise craniul. Trupul biete mame a fost pus alături cu al copilului, pe care-l iubise atāt de mult. Unul lângă altul. Voră dormi somnul vecinicie în același mormēt.

Bancă catolică contra Jidanilor.

Proiectul d'a se ntemeia o bancă catolică universală, care să lupte în contra jidovismului cosmopolit, care se lătesce mereu, a devenit realitate. În puține zile au să fiă terminate tractările în Vatican, unde se află reprezentanții englesi, francesi și americani ai grupu-

place. M'a strigat, e lucru limpede, că trebuie să o faci să vorbească. (Tare). Ce poftescă așader, d-șoră?

Elisa (a cărei vioșă învinge încetul cu încetul sfiala). Nimic, domnule! Nu cumva esteriorul meu îți apare ca un semn de întrebare ori ca un biletă cu dorințe?

Pădurēnu (cu interes tot mai mare.) Aș fi voit să ai dorințe de implinită, multe dorințe și — (Și întinde brațul, își aduce inse aminte de tură, își trage repede brațul înapoi, acoperindu-și măneca).

Elisa. Și? — Haide, de ce te-ai oprit și nu vorbești mai departe?

Pădurēnu. Și se stea în puterea mea să ți-le — (ofteză, jocul cu măneca se repetă în cursul întregi scene, la ocaziune potrivită, și trebuie executat cât se pōte de comic) — implinesc pe toate.

Elisa (în parte). De ce va fi oftândă mereu? De sigur din cauza nenorociei sale. Decă mi s'ar increde și mi-ar spune ce are, pōte că i-am putē ajuta, eu ori papa. Așa-dēr să vorbești mai departe, deși nu sciu despre ce. Dēr stăi, mi-a venit o idee, care ne-ar putē ajuta

amēndorora. (Tare cu cochetaria nevinovată). In adevăr, așa de mult te interesezi de dorința unei necunoscute? Hei bine, îți voi mărturisi, am o dorință ferbinte, nepotolită. (Se uită la el rugându-l). Aș vrē să danțezi!

Pădurēnu (sărind în sus). Să danțezi? Oh ce ironia a scrii! Să danțezi?! (Se lovesce cu mâna peste frunte, așa că se vede ruptura, dēr o acopere repede.) Vrēi să danțezi, d-șoră? Nimic mai ușor decă această! (Iritat): Aci în nemijlocă apropiere e sala de danț, acolo vei afla danțitor de ajuns, cu imbelșugare. Ești frumōsă, tinēră, amabilă, acolo poți să danțezi, să sborzi, să te învertesci cu turbare, să faci pe danțatorul d-tale să cașă, să-l faci imposibil în societate și apoi să riști! — hahaha! — să riști! — E atāt de desfătător, să riști de alții, mai cu sēmă când poți lăsa să-i admire dinții cei frumoși și gropițele din obraji!

Elisa (care ascultă în liniște, dēr uimită această isbucnire a mâniei). Domnule, nu te'nțeleg!

Pădurēnu (cu ton mai liniștit). Cu atāt mai bine. Nu cereți mai departe, și iertă-mi violența mea, dēr eu nu

făcu parte dintre fariciții acestui pământ.

Elisa (consolându-l). Dēr pentru aceea nu trebuie să și pērdă îndată omul curajul. Decă ne uităm în ochii sorții cu față veselă, atunc îi înfrângem rēutatea. De aceea te rog, să fi mai voios, să fi vesel! — Nu auști sunețele polcii, nu te simți atras, a te arunca în valurile ritmice ale danțului? (Se aude musica de danț înăbușită.)

Pădurēnu (la amintirea danțului se agită erăși, vorbește jumătate cătră public și jumătate cătră Elisa.) Audă sunețele și le cunosc; e marșul funebru, care înșoștește speranțele mele la ultimul locaș.

Elisa. Despre ce vorbești? Ce s'a întâmplat?

Pădurēnu. Nu mă întreba! Măne vei ceteri deja din fir în pēr în diare. Raportorul balului va ilustra sortea mea cu toate luminile humorului sēu, și foiletonistul mă va aduce în legătură cu toți nenorocii posibili și neposibili dela începutul lumii până azi.

Elisa (în parte). Erăși inoepu cu bocetele lui. Trebuie să-i pun capetă acestei stări. Trebuie să-l învioșez.

Trebuie să danțezi cu mine! (Tare). Ce te mai gândesc la ziua de mâne — nu este ore frumōs prezentul?

Pădurēnu. Da, inse numai prin prezența d-tale, domnișoră, care a căduț ca o rață de lumină asupra existenței mele întunecate! Oh, nu mă părăsi!

Elisa. Atunc de ce mai faci încă această mină seriōsă, pretinđēndă ca să rămân și să renunț la cea mai nevinovată plăcere a tinereții, la danț? Scii d-ta, d-le, ce însemneză pentru o fată tinēră, a sedē în loc la cel dintēu bal, la care se duce? Asta-i o nenorocire! De aceea voi căuta pe papa, ca să mē întorcă cu el în sala de danț.

Pădurēnu (rugându-o). Te rog, rămâi, nu te duce de aci! (Erăși se aude musica.)

Elisa (cu bucuria). Vrēi așader să danțezi aci cu mine? Atunc mă mulțamesc și cu atăta; și așa tot nu stau eu bucuros colo în sală cu omenii cei streini și falși, — tot așa de bucuros danțezi și aci! (În parte). Eu nu sunt singur. Papa, care mi-este gardedame, vēghiază aci asupra mea! (Tare). Dēr iute domnule, până ce nu amșește musica!

rilor, ce iau parte la intemeierea băncii. Operațiunile băncii universale se vor estinde asupra Europei și Americii. Ca intemeietori sunt numiți între alții ducele de Norfolk, marchisul de Hastington, nepotul Papei contele Pecci, contele Ch. de Bernad, prințul Borghese, fiul președintelui Statelor Unite, Harrison și alții. Subscripțiunile franceze reprezintă ați cele mai mari sume.

Servitorul lui Dom Pedro, care a trăit câte-va luni peste 100 de ani, a murit zilele acestea în Parana. El se cheamă Wilhelm Scharrenweber, născut la 1 Ianuară 1789 în Hannovera. El a luat parte în 1812 la războiul lui Napoleon în contra Rusiei, în anul următor a luptat în șirurile armatei prusiane la Lipsca și mai târziu la Waterloo. Cam pe la anul 1820 a intrat în garda împăratului Dom Pedro I, trăind un lungă șir de ani la curtea din Rio de Ianeiro. Aici a cunoscut el pe Dom Pedro II încă ca băiat și adeseori l'a purtat pe brațele sale. Principele moștenitor îl iubia foarte mult pe credinciosul servitor și adeseori îl numia cel mai fidel om al său curții. Cam de 25 ani Scharrenweber a trecut la pensie, primind bătrânul servitor dela împăratul o pensie anuală. Causa morții lui Scharrenweber se dăce, că a fost soirea detronării lui Dom Pedro, căci la câteva ore după vestea acesta credinciosul servitor muri.

Pantalon pentru Apollo.

Diarul „New-Yorker Handels Z.“ aduce într'un număr mai nou o curioasă notiță. Diarul scrie, că în Ada din Ohio se află un institut de învățământ mixt, ai cărui membri, tineri și tinere, cu ocazia unei intruniri au hotărât, ca drept ornament, să aducă pentru sala de adunare statua lui Apollo. E de însemnat, că nici unii dintre tineri n'avea nici cea mai mică închipuire despre statua, care o comandaseră în New-York. Statua dorită a și sosită la timp, învelită bine în postavă neagră. Lada, în care era așezată, s'a desfăcut înaintea tuturor și statua au așezat'o pe un piedestal, ca s'o desvlească. Nu v'puteți închipui ce efect și ce surprindere a fost pentru tineret, când una din cele mai frumoase fete a desvilită pe Apollo. Cu toții se înroșiră până la urechi, mai ales fetele, cari se retraseră tipându ca din gura șerpilor. După ce se mai linișci puțin agitația, lustră numai decăt hotărârea se cheame pe cel dintâi croitor al orașului, care după ce se prezentă fu rugat să ia numai decăt măsură pentru o păreche de pantaloni pentru statuă. Astfel deul muselor stă

pe piedestalul, frumos garnisit cu diferite postavuri colorate, îmbrăcat cu frumoși și binepotriți pantaloni de cațifea neagră, drept martor, cum soie tineretul din Ada ceea ce nu e cuvințios.

Calendarul săptămânii. Decembrie are 31 zile. Calendarul Iulian și Gregorian cu zilele săptămânii și anii de la 1889 la 1900.

Tergurile din Ardeal și Ungaria proprie, dela 15-31 Decembrie.

17. Ajta-mare, 18 Cetatea de baltă, Ciciu-Cosmaș. 19. Dobra. 20. Olpretu, Baionul mare, Algyogy (Geoagiul de jos). (Căpâlnășu, Comloșu, Oravița). 21. Seliște, Ciuci, Egerhatu, Mociu, Șimleul-selagianu, Mocfalău, Radnotu, Șomohe-recu. 22. Apoldul micu. (Kacové, Biserica albă). 24. (Detta). 25. Nagyfalu, (Munca). 26. Ciciu-Sepviz, Pișcoltu. 28. Ciocmani, Clușiu. 29. Teușu, Terebeșu, Vinerea. (Voitegu). 30. Illyefalu (în Treiscaune). 31. Zilău.

Tergul de rimători din Steinbruch. La 22 Dec. n. starea rimătorilor a fost de 95.663 capete, la 23 Dec. au intrat 1788 capete și au eșit 1432 rămânând la 23 Decembrie un număr de 95019 capete. — Se notază: marfa vechiă de 95019 capete, grea dela 42 cr. până la 43 cr marfa ungurească tineră grea dela 44 cr. până la 45 cr., de mijloc dela 44 cr. până la 45 cr. — ușor dela -- cr. până la -- cr. — marfa părăsă grea dela 42 până la 43 -- cr. — de mijloc dela 42 cr. până la 43 cr. ușor dela 41 cr. până la 43 cr. — Marfa de România de Bakony grea dela -- cr. până la -- cr. transito mijloc grea dela -- cr. până la -- cr. ins transito ușor dela -- cr. până la -- cr. transio dto țeposă grea dela -- cr. până la -- cr. transito mijloc dela -- cr. până la -- cr. Marfa sârbă grea dela 42-43 1/2 cr. transito, mijloc grea dela 42-42 1/2 cr. transito-ușor dela 41-40 cr. Porci îngrășați de un an dela -- cr. până la -- cr., îngrășați cu cucuruz dela -- cr. până la -- cr., îngrășați cu ghindă dela -- cr. până la -- cr. Cântăriți la gară cu 4 1/2.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 25 Dec. 1889

Table with columns: Sămînțe, Calitatea per Hect., Prețul per 100 chilgr., Sămînțe vechi ori nouă, soiul, Calitatea per Hect., Prețul per 100 chilgr., Produse div., Soiul, Cursul.

Cursul losurilor private din 24 Dec.

Table with columns: Camp., Vinde, Basilica, Credit, Clary 40 fl. m. c., Navig. pe Dunăre, Insbruck, Keglevich, Krakau, Laibach, Buda, Palfy, Crucea roșie austr., dto ung., dto ital., Rudolf, Salm, Salzburg, St. Genois, Stanislau, Trietina 4 1/2 % 100 m. c., dto 4 % 50, Waldstein, Windischgrätz, Sârbesc 3 %, dto de 10 franci, Banca h. ung. 4 %.

Cursul pieței Brașov din 28 Decembrie st. n. 1889.

Table with columns: Banenote românești Camp., Argint românesc, Napoleon-d'or, Lire turcesc, Imperial, Galbin, Seris. fonc. „Albina“ 8 %, Ruble rusești, Mărci germane, Discontulă 6-8 % pe an.

Cursul la bursa de Viena din 27 Decembrie st. n. 1889.

Table with columns: Renta de aur 4 %, Renta de hârtă 5 %, Imprumutul căilor ferate ungare, Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (1-ma emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (3-a emisiune), Bonuri rurale ungare, Bonuri croato-slavone, Despăgubirea pentru dijma de vinu unguresc, Imprumutul cu premiul unguresc, Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului, Renta de hârtă austriacă, Renta de argint austriacă, Renta de aur austriacă, Losuri din 1860, Acțiunile băncii austro-ungare, Acțiunile băncii de credit ungar, Acțiunile băncii de credit austr., Galbeni împărătesci, Napoleon-d'or, Mărci 100 imp. germane, Londra 10 Livres sterlinge.

Bursa din București din 25 Dec.

Table with columns: Valori, %, se cu mp, Renta română perpetuă 1875, Renta română amortisabilă, Renta rom. (rurale convertite), Oblig. de stat C. F. Române, Imprumutul Openheim 1866, Imprumutul Oraș. București, Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20, Credit fonciar rural, Credit Fonc. Urb. din București, Credit Fonc. Urban din Iași, Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300, Banca Națion. ult. div. 73.35, Dacia-România ult. div. 24 lei, Naționala de asig. ult. div. 18 lei, Banca Rom. ult. div. fr. 10, Soc. Rom. de Constr. ult. div. 250, Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 27.50, Soc. Rom. de Hârtie ult. div. 100, Soc. de Reas. ult. div. 101. aur, Națion. de Asig. ult. div. 128.35, Societ. de Constr. ult. div., Societ. de Hârtie ult. div., Agio în Bursă, Rubla de hârtie, Banca Națion. a României, Scompt., Avansuri pe efecte, Avansuri pe Lingouri.

Numere singurateice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciureu.

Editor și Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

Pădurănu (luptându-se cu sine). Nu scii ce ceri, domnișor! (Elisa face semne de nerăbdare, vrea să ia poziția ca de danțu, Pădurănu se dă înderăt.) Cere-mi ce vrăi! Răpitu de farmecul amabilității și frumșetii d-tale, încântat de bunătatea d-tale, voiu face totu ce-mi ceri, voiu uita inimicilor mei, voiu trăda pe amicii mei, de dragul d-tale imi voiu schimba opiniunea mea politică, voiu face numai bine, fără să mă fâlesc cu acesta în public, — voiu face cu putință ceea ce e imposibil, dăr de danțat, nu pot să danțez — fiindcă nu pot să danțez! Elisa (voioasă). Mai departe nu e nimic? Am învățat în pensionat atât de temeinic această ramură a educațiunei fetelor, încăt dibăcia mea ajunge pe deplin pentru doi.

Pădurănu. Să danțez! Poți! E cu neputință! Elisa. Dăr eu vrău și trebuie să danțez! Rămăi sănătos!

Elisa (în parte). În fine, în fine! isbenda e a mea! (Danțeză amândoi învârtindu-se de două-trei ori jur împrejur, până ce nu mai pot respira. Elisa lasă pe Pădurănu să cadă pe un scaun, și trece repede, rîdend, după paravanu).

Brănescu (deșteptându-se din cauza larmei, se întinde în sus și ascultă.) Asta-i vocea Elisei. (Cătră Elisa, care intră la el.) Elisa, danțezi? Nu suntem în sala de danțu.

Elisa. Mă întrebi, decă danțez? Nu numai atâta, taticule! Eu — eu mântuesc viața unui nenorocit.

Brănescu. Așa? Numai decă-ți pricinuesce și petrecere lucrul ăsta! (Recade în scaunul său și dărme mai departe.) (Va urma)

Colinde.

I. A Prea curatei Vergure Marid. Tu esci lumina cea săntă Preceastă binemărită, Tu esci maiocă prea curată C'ai născut fiu fără tată. Tu ființă fără smintă, Decăt sôrele mai săntă, Decăt cerul mai mărită Și de Davidu profetiță.

Legea e pecetluită Și n'iesle sălășluită. Tu esci isvoru de viață Dă-ne pâne și dulcēță.

II. Rôda granelor. Aidați toți, sē ne fimu soți,* Sē sărimu în cea grădină În grădină-i o stupină, Și n' stupină-i o fântână. Da 'mprejură p'ingă fântână, Este-unu stratu de busuioc Și unulu de trandafir; Rupe-unu struțu de busuioc Și unulu de trandafir Și le încinge în cea fântână, Ca să mergem rourând Rourând frumos ploând, Sē dăm rôdă granelor, Viță tinerilor Țertăciuni bătrânilor.

III. Trei crai ai pământului. În orașul Vifeim Veniți boeri să vedem, Că noue ni-s'a născut Domnul cel fără nceput. Că Vi s'au născut Mesia,

Cum dăcea și Isaia Din sēmēța lui Davidu Lumină 'n lume vērșându.

Și din rôda lui Avramu Mântuirea lui Adamu; S'au suitu din vița lui Trei crai ai pământului,

Ce vinu la închinarea lui Aducēndu-i lui daruri: Auru, smirnă și tāmăia Și loru multă bucuria.

Culcă-te craiu ângeresc Și Fiutū dumnezeesc, Culcă-te pe fēnu uscat Și în soutece n'fășatū.

Feciôrele lorū cânta, Că la născut Preceastă De-ți pofti și alți cântători, Voru veni și acești păstori.

Ângeri cu-alorū glășuire Dau lui Dumnezeu mărire Și pe pământ liniștire La ômeni bună învoire. Babța-Selagiu la 21 Decembrie 1889 Gavrilă Aluasiu.

* Totu rēndul se repetă; la a doua repetare se adauge: „dăcēndu ahlui“

GRATIS! GRATIS! GRATIS!

300

de

ANECDOTE ȘI GLUME

se dau tuturoră acelora cari cumpără

65

de

ANECDOTE ȘI GLUME

à 1 cr.

*Câștigă mai mare nu pôte fi
Pentru o nimica tötă a se-nveseli!?*

Dér sê ne înțelegemü!

A eșitü de sub tiparü o carte stêrnitóre de veselïã și bucuriã, care pörtã titlulü și cuprinde

365 ANECDOTE ȘI GLUME

adunate, prelucrate și arangiate de

TITU V. GHEAJA.

Cuprinsulü acestei cãrți este fôrte petrecëtorü, așa cã cetindü și numai o fațã din ea, cautã sê ridi orî-cãtũ ai fi fostü de necãjitü și mãhnitü.

Și acêstã carte de așa mare prețü pentru lumea necãjitã și amãritã, se vinde

numai cu 65 cr.

la
CANCELARIA NEGRUȚIÜ

în Gherla—Sz.-ujvár.

235,5—3

„ALBINA“,

85,29

Institutü de creditü și de economii
FILIALA BRAȘOVÜ

Amanetézã hãrtii de valóre

ȘI DE CELEA ROMÂNESCÏ

pãnã la 85% din valóreã lorü dupã cursulü de ñi, pe
lãngã cele mai ieftine condițiuni.

Informațiuni mai de aprópe se potü lua
ñilnicü în biroulü institutului, piațã No.
90, dela 8—2 óre d. p.

Subsemnații recomandã onor. publicü renumitele lorü
fabricate precum:

Palmerston pentru paltóne de érnã, lucrate suprafinü.

Kammgarn pentru gheróce de salonü și costume complete, lu-
crate din cele mai fine torturi (Kammgarn) franțuzescü.

Cheviot și stofe **Loden**.

Stofe naturel pentru cãmãși à la profesorü **JÄGER**.

Invélitorï pentru picióre și **covóre lungi**.

Pentru fabricatele nóstre, lâna curatã și colorile verita-
bile dãmü orî-ce garanțiã doritã.

Incredințãndü onor. publicü, cã va fi servitü în modulü
celü mai realü și cu prețurile cele mai eștine, semnãmü

Cu înaltã stimã

Wilh. Scherg & Comp.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FUNDATÄ ÎN 1888.

TIPOGRAFIA

FUNDATÄ ÎN 1888.

A. MUREȘIANU

BRAȘOVÜ, PIAȚA MARE No. 22.

Acestü stabilimentü este provêdutü cu cele mai nouë mijlóce tehnice și asortatü cu totü felulü de caractere de litere din cele mai moderne, este pusü în pozițiune de a putea esecuta orî-ce comãnde cu promptitudine și acuratețã, precum:

CÄRȚI DE SCIINȚÄ,
LITERATURÄ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AURÜ, ARGINTÜ ȘI COLORI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
PENTRU TÓTE SPECILE DE SERVICIURI.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

COMPTURI, ADRESE, CIRCULARE, SCRISORI, CUVERTE,
PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE ANUNCIURI.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE VISITÄ
DIFERITE FORMATE.

BILETE DE LOGODNÄ ȘI DE NUNTÄ
DUPÄ DORINȚÄ ȘI ÎN COLORI.

BILETE DE INMORMENTÄRI.

Comãnde eventuale se primescü în biuroulü tipografiei, Brașovü, piațã mare Nr. 22, etagiulü I, cãtrã stradã. Comãnde din afarã rugãmü a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovü.

Chiar acum a eștit de sub tipar:

Directoriul său ordului officiului divin

pe anul 1890,

de cunoscutul nostru literat Ioan Boroștu, par. gr.-cat. și ases. cons.

Scopul acestui opă este a înlesni observarea practică a prescrierilor rituale ocurente la funcțiunile sacre în decursul anului viitor. — Ca acest scop să se poată ajunge, Directoriul este compus așa, încât începând dela 1 Ianuarie st. vechiu în paralela cu calendariul civil pentru fă-care Duminecă, sârbătoare ori altă și normală în mod continuativ și în ordi sistematic sunt coadunate toate prescrierile tipicului, câte în cărțile rituale sunt împrăștiate. Din coadunarea acestora făcare — la prima vedere — pôte cunoște cum este de a se împlini officiul inseratului, mănecatului, sântei liturgie și altor funcțiuni rituale-sacre etc.

Prețul unui esemplar expedit franco costă 45 cr., 5 esemplare procurate deodată costă franco 2 fl. v. a.

A se adresa la „Cancelaria Negruțiu” în Gherla. (Szamosujvár.)

(219,5-4)

Anunț de licitațiune

În urma edictului Nru 7431/1889 tkvi a oficiului cărților fundare din Brașov, se vor vinde în licitațiune publică, ce se va ținea la 31 Decembrie 1889 st. n. ante ameză 9 ore în localul oficiului cărților fundare din loc, casele ereșilor după Stefan Sotir, aflătoare în strada „Farcoci” sub Nru. conscripțiunei 61 înscrise în cărțile fundare a Brașovului foia Nru. 3888 A+Nru ord. 1. Nrii topogr. 2239, 2240, 2241, 2242 — în care sunt aședate localitățile

de oficiu a tribunalului reg., a cărților fundare și a judecătorei reg. cercuală — pre lângă prețul esclamării de 50,736 fl.

Acăsta se aduce la cunoscința doritorilor de a cumpăra cu acea observare, că sunt obligați a depune un vadiu de 10% a prețului esclamării de 50,736 fl., adică 5073 fl. 60 cr.; mai departe cumcă realitățile se vor vinde plus-oferentului și sub prețul de esclamare și cumcă o parte însemnată a prețului de cumpărare se va putea eventualu intabula pre realitățile cumpărate.

UN INVETĂCELŪ (ucenicu)

care a absolvat 4 clase primare, ori chiar și clasa I gimnazială, avend cunoscința de cele trei limbi ale patriei se primesce în prăvălia la subseminatul pe timp de trei ani, avend întreaga întreținere, hainele necesare și înlesnirea de a frecventa școla de sêra.

Haritonu Petricu.

Scheiu, Frundu No. 1390.

234,3-3

Advertisement for H. ARONSON & Co. featuring a steam engine and text: TRANSPORTUL DE MOBILE, efectuează la casuri de strămutare dintr-un loc în altul cu calea ferată, cu vaporul și pe șosele transportul obiectelor prin CĂRILE LOBŪ PĂTENATE.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvrie 1889.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, etc.) and train times. Includes a note at the bottom: Nota: Numerii incadrați cu linii grôse înseamnă orele de noapte.